

Vilniaus Karoliniškių gimnazijos moksleivių kūryba

2015 m.

Valstybė prasideda nuo sienų

Visais laikais Lietuvos teritorijos sienos kito: galime didžiuotis, jog Vytauto laikais Lietuva siekė Juodąją Jūrą, tačiau pasikeitus kai kurioms istorinėms aplinkybėms, Lietuvos teritorija sumažėjo ir galutinai susiformavo XX amžiuje. Dabar Lietuva ribojasi su Latvija, Lenkija, Rusija ir Baltarusija.

Valstybės sienų svarba buvo pabrėžiama jau XVI amžiuje. Mikalojus Daukša pirmojoje lietuviškoje knygoje, išleistoje Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje, klausė tautos: „Kurgi, sakau, pasaulyje yra tauta, tokia prasta ir niekinga, kad neturėtų šių trijų savų ir tarsi įgimtų dalykų: tėvų žemės, papročių ir kalbos?“. Dabar taip pat galime drąsiai teigti, kad be savos teritorijos negalime vadintis tauta. Sienos apibrėžia teritoriją, leidžia saugiau tvarkyti įstatymus, priklausančius tik Lietuvai, palaikyti tvarką šalies viduje su Lietuvos piliečiais ir stengtis užtikrinti jų saugumą. O sienų saugumu ir pagalba įgyvendinti šiuos tikslus rūpinasi pasieniečiai. Kadangi Lietuva yra Europos Sąjungos narė, kitoms narėms Lietuvos sienos yra atviros. Esant Europos Sąjungos nare, tai yra labai patogiu, taip yra bendradarbiaujama su kitomis Europos valstybėmis ir sutvirtinamas ryšys su jomis, o juk šiais laikais palaikyti gerus, tvirtus santykius su kitomis šalimis yra be galo svarbu. Niekada negalime žinoti, kada mums reikės pagalbos, kurią suteikti galėtų bendradarbiaujančios valstybės. Tačiau atviros sienos Europos Sąjungos šalims kelia pavojų ir nepatogumų. Ne vienas esame girdėję, kaip plačiai yra paplitęs nelegalių prekių slaptas gabenimas į Lietuvą. Tokie nelegalūs procesai daro daug žalos valstybės ekonomikai bei pačiai visuomenei, mažėja piliečių pasitikėjimas, taikus bendradarbiavimas, kyla sumišimas šalies viduje. Todėl turime vieningai mėginti užkirsti tam kelią ir kurti šviesesnę Lietuvos ateitį kartu.

4 d kl. mokinė Vaiva Auglytė

Nenoriu žinoti, kad laisvė yra laikina,
Tėvyne, leisk man tikėti, kad ji amžina.
Leisk suprasti, kad ji nenuperkama
Ir kodėl mes ją turim branginti?

Tiesa, suprast gal ir nelengva,
Kai nieks nesikėsina jos atimti,
Tada ir visada drąsu ją ginti, nes nežinia,
Kiek prieš rankose ji bus verta.

Tačiau žinau aš praeities kartėlį,
Kad smurto ir mirties šešėly
Sunku atrast iš naujo gėrį,
Sunku ir dangų melst grąžinti mėlį.

Kaip ir sunku prašyti prieš dovanot gyvybę,
Palikt ramybėj tėviškės dorybę,
Nuversti priespaudą, niekšybę,
Išsaugot nepriklausomą valstybę.

Ką reiškia saugot ir ne kiekvienas žino,
Bemiegės naktys ir gūsis adrenalino.
Akylas žvilgsnis, kuris viską mato,
Žiūrėk jau dairos automato.

Ir štai pavojaus šmėklai grįžtant,
Suskubs rikiuotis sienos žmonės,
Ir mintyse supras kiekvienas,
Valstybė juk prasideda nuo sienos...

Domantas Špėlys, 4 g klasė

Valstybė prasideda nuo sienos

Kaip kartą yra pasakęs Ronaldas Reaganas, „Šalis ,kuri nesugeba kontroliuoti sienų – nėra šalis“. Valstybės siena ,tai vienas iš suprantamiausių ir veiksmingiausių būdų parodyti vietą ,ties kuria pradeda egzistuoti valstybė su savo papročiais ir tradicijomis, su valdymo forma, įstatymais.

Formuojantis Lietuvos valstybei, kolonizuojant negyvenamus pakraščius, anksčiau ar vėliau susidurta su kuria nors svetima politine jėga. Pirmajame Lietuvos Statute taip ir pasakyta - archajinė norma: kur kirviai susikirs, ten ir bus riba. Tai yra vienas valstietis kerta mišką iš vienos pusės, o kitas - iš kitos, ir taip abu susitinka. Tačiau tokius archajiškus sienų braižymo metodus, pakeitė žymiai rimtesnė priežastis – Vokiečių ordinas, ir jo karinė ekspansija. Iš jo į Lietuvą ateina pats teritorinės valstybės suvokimas, samprata, kad valdomi ne tik žmonės, bet ir tam tikra konkreti teritorija, kurią reikia saugoti. 1398 metais tarp Vokiečių ordino ir Lietuvos sudaroma Salyno taika ir pirmą kartą mūsų istorijoje aiškiai nustatoma linijinė siena tarp valstybių. Iki tol niekas mūsų kraštuose iš tiesų nesuvokė to, kad valstybės siena gali būti linija, o ne šiaip teiginys, kad ana ten, tarp tų miškų, yra gyvenvietė, kuri „priklauso mums“. Viduramžiais egzistavo ,net ir pasieniečiai, tik kitoje formoje. Pasieniečiais buvo pasienio pilyse karinę tarnybą ėjusios įgulos, saugojusios nuo priešų kelius vedančius į šalies gilumą. Slenkant metams LDK plėtėsi, o kartu su ja didėjo ir saugomų sienų plotas. Tai buvo tikras iššūkis LDK kariams ir gyventojams, nes gyvenimo sąlygos buvo ne pačios geriausios dėl dažnų plėšikiškų išpuolių, ypač pasienyje su Maskvos kunigaikštija. Jos valdytojai šią problemą vertino labai atsainiai, nepaisydami nuolatinių LDK skundų ir prašymų pažaboti siautėjančius Maskvos valdinius, kuriems reidai į LDK teritoriją buvo tiesiog pragyvenimo šaltinis. Sienų ilgis ir stiprumas rodė kiek stipri yra valstybė. Tačiau įvykus dviem gėdingiems ATR padalijimams , pagrindinis 1794m. Tado Kosciuškos sukilimo tikslas ir buvo atkurti sienas iki pirmojo padalijimo , nes jis suvokė, kad atkuriant sieną bus atkurta ir valstybė, kuri bus nepriklausoma nuo Rusijos įtakos.

Tačiau pats svarbiausias Lietuvai etapas mano manymu buvo Nepriklausomybės kovos vykusios ne vienu, ne dviem, o net visais trimis frontais. Tai buvo iššūkis Lietuvai su kuriuo susidoroti pavyko savanorių dėka, bandant išsaugoti Lietuvą, su tikslu ateityje atsikovoti Vilniaus kraštą. Vis dėlto atsilaikyti pavyko, o kiek vėliau atgauti Klaipėdos kraštą. Tai vienas iš tų kartų kai vyriausybė suprasdama, kad ji nepaiso išorės sienų, sukilimo būdu prisijungė Mažosios Lietuvos teritorijas, ne dėl ekonominės naudos, bet siekdama Klaipėdos kraštą prijungti prie kultūriškai ir etnografiškai artimos aplinkos – Lietuvos. Tai puikus pavyzdys ugdant lietuvišką tautinę savigarbą ir tautinio identiteto suvokimą. Tačiau šiandien muitinė daugiau asocijuojasi su korupcine institucija, o ne su pilietiniu pasipriešinimu. Dar vienas Lietuvos istorijoje laikotarpis, kai muitinė buvo tapusi kovos už Lietuvos valstybingumo įtvirtinimą priešakine linija, tai buvo laikotarpis nuo Nepriklausomybės atkūrimo iki pripažįstant visišką Lietuvos nepriklausomybę tarptautiniu mastu 1991 metų antroje pusėje.

Tai buvo laikotarpis, kai žmonės radikalčiai keitė profesijas, mąstydami ne apie karjerą, ateities galimybes, bet pirmiausia apie valstybės išsaugojimą. Jie suvokė, kad visų jų ateitis tiesiogiai priklauso nuo valstybės ateities. Šiandien net sunku įsivaizduoti, kokia tai buvo politinė aplinka. Vilniaus ir Šalčininkų rajonuose siautėjo alternatyvi valstybė, buvo reikalaujama autonomijos, aktyviai veikė „Jedinstvo“ organizacija, vienijanti užkietėjusius komunistus lietuvius, lenkus ir rusus, kurie kategoriškai priešinosi Lietuvos valstybės atkūrimui. Kiekvienos nepriklausomos valstybės būtini atributai yra bent trys: legali valdžia, įstatymų bazė, reglamentuojanti valdžios ir piliečių santykius ir pagaliau – sienų kontrolė. Kitos valstybės galėjo pripažinti tik tą valstybę, kuri aiškiai apsibrėžusi savo teritoriją ir kontroliuoja sienas. Ir nors žmogus yra didžiausia vertybė, tik apsaugant išorinę sieną bus užtikrinta valstybės ir jos tautos tęstinumas.

Žygimantas Treigys, 4G
